

Men alle disse Mestere i Kunsten have levet under saa gode Forhold, dyrket Studierne med en saadan Grundighed og Begejstring, at man ikke undres over, at Geniernes Tid kommer efter dem. Lionardo da Vinci, Michel Angelo og Rafael betegne Kunstens Højdepunkt for denne Kulturperiode, de to sidste Freskokunstens.

Lionardo da Vinci (1452—1519), hvis store Geni spænder fra yndefuld Kunst til Grundlæggelsen af Kemien og Bygning af Fæstningsværker, har ikke efterladt os nogen Fresko. I bestandig Higen og Eksperimenteren med ny tekniske Midler greb Lionardo fejl, da han malede sin store Nadvere i Refektoriet i St. Maria delle Grazie i Milano med Oliefarve. Trods alt, hvad man har gjort for at bevare dette Aandens Størværk, forsvinder det Dag for Dag mer og mer, idet Oliefarve paa Murværk ikke kan holde sig, men skaller af eller opløses. Det er saa meget sørgeligere, at dette gribende Værk ikke er malet al-fresco, da det er det eneste store Maleri, som eksisterer af Lionardo. Man føler det saa meget mere, som andre samtidige have malet Fresker i samme Rum, der staa godt den Dag i Dag.

Saa kommer da Michel Angelo (1475—1563), der med sin overmenneskelige Sjælsstyrke og dybe Alvor skaber Verdens største Kunst. Han maler ikke Staffeli-billeder og agter ikke den smidige Oliefarve. Han hugger i Marmor eller maler al-fresco. Loftet i det Sixtinske Kapel og den 60 Fod høje Fresko af Dommedagen paa Kapellets Endevæg maa være større Kunst, end Antikkens store Mestre formaaede at frembringe. Det er Menneskesjælen iklædt det nøgne Legeme, over Legemsstørrelse, saa koncist udtrykt i alle dens Rørelser, som om han kunde Sjælens Anatomi som Legemets, med fuld Klarhed om sin Kunnen og suveræn Magt til at udtrykke den. Bar han sig da anderledes ad i teknisk Henseende end alle de andre? Nej, han var kun dygtigere. Han arbejdede hurtigere, solidere og præcisere. Man ser det paa Tilpudsningerne. Disse Tilpudsninger staa for mig, som om de var Michel Angelos Dagbog. Enhver blot nogenledes kunstforstandig spørger, hvor det er muligt, at Michel Angelo har kunnet udføre Loftet i det Sixtinske Kapel med saa mange Billeder og Figurer i knap 4 Aar. Men Tilpudsningerne tale; paa dem ser man, at den ene store Figur efter den anden er gjort i eet Træk. Adam paa en Dag, Eva paa den næste. Men selv med Michel Angelos Arbejdskraft vilde det ikke have været muligt, undtagen udført i Fresko — af rent tekniske Grunde; thi Penslen løber saa let paa den vaade Kalk, og Farverne blande sig behageligt, flyde ikke tungt og slibrigt som Olie, binde ikke hurtigt fast som Tempera — bruge ikke saa megen Tid. Andre Figurer har han malet delt og f. Eks. indpudset Hovedet og Halsen og afgrænset det ned imod Clavicula (Kravebenet). Et Ben kan være tilpudset fra Hoftekammen langs ned mod Lysken osv. Men altid følge Tilpudsningerne strengt Konturerne; og dette Nøjagtighedsprincip er langt bedre gennemført i Michel Angelos Arbejder end i nogen af hans samtidiges. Man kan heraf se, hvorledes hans Haandværkere have været ypperlig skolede af ham. I det store Dommedagsbillede, hvor han har udført hele Grupper ad Gangen, har han ikke alle Vegne taget det Hensyn at tilpudse langs Figurerens Konturer; det er inddelt, som det har passet ham, figurvis eller gruppevis, ofte med Tilpudsninger, som skære ned gennem figurtomme Rum i Himmelfarven.

Freskomaleriet naar med Michel Angelo sit Højdepunkt. Kun Signorelli før ham har behandlet den nøgne Figur i over Legemsstørrelse, men Michel Angelo er ham i et og alt overlegen. Ingen Sinde er det centrale i Sjælelivet, i Sorg, i Grublen, i Fortvivlelse, i Opvaagnen, i Hvile, i allerhøjeste Kraftudfoldelse udtrykt som i hans Kunst; ingen Sinde er det menneskelige Legeme i alle dets Bevægelsesmuligheder studeret og tegnet som af ham. Ingen før eller efter ham har formet med Penslen saa hurtigt og i saa store Træk og samtidig med at gennemføre Formen fuldt, og ingen har vel som han behersket saa stor en dekorativ Opgave som Udsmykningen af det Sixtinske Kapel. Det var en glat Tøndehvælving. Han inddeler den i arkitektoniske Led, maler hele Arkitekturen al-fresco, svinger Linier og danner Rammer om saa og saa mange mægtige Sjælemalerier, indordnende hvert enkelt som en Detaille i Udsmykningen, i den dekorative Opgave, som var ham stillet.

Rafaels Freskokunst er mere tilgængelig, lettere forstaaelig for det almindelige Menneske, fordi den er Udslaget af en mildere Sindsstemning, Harmonierne bli-dere, og selv om den er mægtig i Forhold til vor Kunst, saa er den ikke gigantisk eller dæmonisk som Michel Angelos. Af den kunstelskende Pave Julius II., som havde bestilt Udsmykningen af det Sixtinske Kapel hos Michel Angelo, modtog Rafael Bestillingen paa at udsmykke de pavelige Pragtværelser (gli Stanzi) i Vatikanet, og de